

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak.

Egész évre	—	—	—	24 kor.
Félévre	—	—	—	12 "
Negyedévre	—	—	—	6 "
Egy hóra	—	—	—	2 "
— Egyes szám ára 8 fill.				

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 126. szám.

Kedd június 2.

Az ingyenes népoktatás.

Nagybeeskerek, június 2.

Magyarország kulturális történetében kétségtelenül korszakalkotó az a törvényjavaslat, amelyet Apponyi Albert gróf kultuszminiszter tegnap az ingyenes népoktatásról a képviselőház elé terjesztett.

Az ingyenes népoktatásról szóló javaslat tartalmát s célját a megokolás következő szavai fejezik ki: A tandij-szedés jogának a közjogi jellegű elemi népiskolákban való további fenntartása megengedhetlen, főleg azért, mivel a népoktatási törvényben kimondott általános tankötelezettség elvével egyáltalán nem fér össze, hogy az ezt teljesítő szülőktől az iskola tanítási díjat szedjen. A törvényjavaslatnak tehát az a célja, hogy az állami, községi és hitfelekezeti népiskoláknak egy a mindennapi, mint ismétlő-tanfolyamában a tanítás teljesen ingyenes legyen, hogy az azokba jelentkező tankötelesek semmiféle címen sem készpénzben, sem természetben tanítási díjat ne fizessenek.

A törvényjavaslat ezzel egyrészt megszünteti azt a vizzásságot, hogy az állam eddig kötelezte polgárait az iskoláztatásra s ezt a kötelezést még meg is fizettette velük, másrészt kulturális fejlődésünk hat ki messzemenőleg, mert hiszen az iskolakerülésnek jó percentjét az képezi, hogy a szegény emberek igyekeztek ilyenformán megszabadulni az iskolai kiadásoktól.

Igaz, hogy szegénységi bizonyítvány alapján mentességet nyerhettek, de a bizonyítvány megszerzése körül eltöltött idő, náluk legtöbbször munkavesztéséget s így ismét anyagi kárt okozott. E mellett az államra nézve különös anyagi hasznot sem jelentett a tandij, mert két és fél millió tandij aligha játszhat szerepet milliárdos költségvetéssel dolgozó államháztartásban.

A most benyújtott törvényjavaslat tehát mentesíti polgárait a tandij alól s csak 50 fillér beiratási díj fizetésére

kötelez. Ezt a beiratási díjkötelezettséget is legjobban szeretnők nem látni a javaslatban. Ez egyrészt csorbát ejt az ingyenesség elvén, másrészt akadályul is szolgál a kötelező népoktatásnak a néprétegek legmélyén való teljes megvalósításának. Az ingyenes népoktatásnak igazi megvalósulása voltaképpen az volna, hogy az iskolaszereket is az állam adná s ha ezt a terhet most egyszerre az állam nem vállalhatja magára, legalább a beiratási díjat ejtse el. A törvényjavaslat parlamenti tárgyalásánál kívánatos volna ezt a kormányfigyelmébe ajánlani s erre a kormányt megnyerni.

A magyar állam szempontjából különösen nagy jelentőségű a javaslatnak az a része, amely a községi és hitfelekezeti iskolákat is ingyenessé teszi. A községeknek és hitfelekezeteknek az állam ezért anyagi kárpótlást nyújt, de ez az anyagi kárpótlás — amelyet a felekezetek és községek szegénységüknek fogva kénytelenek lesznek igénybe venni — sokkal függőbb helyzetbe hozza ezeket az iskolákat a magyar állammal, mint eddig, ami mindenestre a magyar államiság előnyére fog válni.

A törvényjavaslat tehát, a fent említett s később bizonyára orvoslásra kerülő hiánytól eltekintve, korszakalkotó jelentőségű s jól esik látnunk a meddő közjogi harcok helyett a haladásnak ilyen igazi alkotását, amely a magyar állam boldogulásának egyik különösen erős alapja lehet.

A jegyzői állások szervezése.

— június 2.

Az 1904. évi XI. t.-c. a községi segédjegyzők javadalmazását évi 1000 koronában állapította meg; ezt a vonatkozó miniszteri indoklás azzal indokolta, hogy „a magasabb elméleti képzettséggel (jegyzői oklevéllel) bíró segédjegyzőkre nézve, akiknek szellemi igényei is magasabbak, a minimális 1000 korona csak kezdődő fizetés lesz, mely jegyzővé választatása után lényegesen emelkedni fog.”

Elment, elszaladt. Azt hitte, mindenki ránéz s hallotta, hogy az egész világ suttozja: — Semmi, még mindig semmi . . . ez is póruhárt . . .

Ime, már nyolc napja mult! Azóta hiába kér levelet a poste restante ablakon, amint szokta, ha a műhelyből hazafelé megy esténként. Nem jönnek a kedves levélkék, az elegáns aláírással: J. B., a büvös rendezvous-k, az ezer, meg ezer csókok hírnökei. A kedves levelek, amelyek paradicsommá teszik ötödik emeleti kis szobáskáját, selyem világgá az egyszerű perkal függönyös kis zugot.

És valóban semmi! Csak egy sor, egy szó sem jön. Hát hogy halljon hirt róla? . . . vége, érzi, hogy vége mindennek . . . s végigborzong az üde testecske.

Odatámaszkodik egy gázlámpa oszlopához, soká áll ott mozdulatlanul, megüvegesedett szemekkel, mintha jégburok venné lassan körül minden tagját s hideg jeges víz csuszna végig lassan erein . . .

A sétálók megállanak, ránéznek, néhányan csoportosulnak; végre megérti, hogy ő rá irányul a kíváncsiság, összerázkódik, gyorsan nekiered s eliramlik, csuszva, mint az árnyék, a kőfalak alatt s kezét odaérinti a sima márványhoz a paloták tövében . . . Ez a hidegség magához téríti, megérti helyzetét, a kis munkáslányának senkije, semmije, csak arra kell, hogy néhány napi, vagy percnyi szórakozást nyújtson valakinek . . .

Ebben a percben egy öreg ur szólítja meg; nagyon udvariasan valami ajánlatot tesz neki halk hangon . . . úgy érzi, hogy el kell sülyednie s az ismeretlen utána indul, megismételve a leginti-

mebb dolog kérését . . . Hát mért nem is omlik az idegen karjába, fájdalomában, elkeseredésében, boszújában. De női szemérme felébredt s futva menekült az üldöző elől.

Végre, maga sem tudta, hogyan, egy külvárosi utcában tér magához, valami ittas ember ordítására, aki csapszéki nótát kurjongatott.

Hosszu ideig tartott s valóságos Odysseia volt bolygása és mint annak a levélnek szálló-zása, melyet az ágáról szakított le a szél.

Egy kávéház sarkában valami ösztönszerű érzés megállította. Kinyitlak a fényes rézveretű ajtók és vendégek jöttek ki, fényes urnók s elegáns urak . . . s köztük . . . egy fiatal ember, ki magas, barna lányt vezetett, csillogó toalettben, pompás, dus ruhában.

Vérhullám borult a szegény lány szemére. Mint a láva, öntötte el a láz.

— Ó, ő! . . . ők!

A lámpák vörös fénye rávetődött a szép párra s ezek boldogan, az élet gazdag teljében ültek be a félelmesen nagy automobilba.

A szegény lány örült lázzal figyelt rájuk s amint a gép kellemetlen bugással, püfögéssel megindult, szaladni kezdett vele versenyt. Mindig jobban vágatott. A sarkon elfordult a vaskos szörnyeteg s örökre elveszi előle őt.

Villámgyorsan rohan át, a kanyarodásnál megelőzte azt és az ut közepén eléje vetette magát . . .

És másnap már a morgueban ki volt terítve egy tetem, amelyet senki sem nézett, nem ismert meg. Sem szülő, sem rokon, sem barát.

Irénée Manget.

A „TORONTÁL“ tárcája.

A kis munkásleány.

Egy kis munkásleány kóborolt a posta körül; balkezevel karton szoknyáját emelte föl, jobbában levelet tartott s az ajtó nyitást leste. A hivatal még zárva volt s a leányka gépiesen nézegette a kezében levő levelet.

— Még husz percig kell várnom, — mormogta.

Hirtelen vastag köd feküdt az utcára s darabokban szakadozott szét és szállott tovább, olyanformán, mint nyár elején a himpor a kertekben, csak hogy ez a himpor dörzsözött a köd állt.

A kis munkásleány megállott . . . újra visszatért a posta elé, hol gázlámpa vetett rőt világot nagy fölton. Várt, ijedt, szorongó várakozással, amely megakasztja a lépést, a lélegzetet. Arca vörös volt s aztán belesápadt s meg újra visszafordult s járkálni kezdett.

Percek mulva ismét a posta előtt állott . . . Hirtelen nagyot dobbant a szíve, hogy majdnem összeroskadott s belépett. Benyult formás fűzőjébe s kivette a levelet, melyet előbb oda rejtett el. Úgy tett, mintha bélyeget akarna ragasztani rá, pedig csak megcsókolta azt. Aztán úgy olvasta, mintha most érkezett volna, pedig istenem, egész örökélet, amióta nem jött mása. Egyszerre aztán odalépett a kis ablakhoz s mielőtt elrebegette volna egyszerű kis kérdését, a hivatalnok hozzáfordult és ironikus orrhangon így szólt:

— Semmi, még mindig semmi, kisasszony.

sítva vannak, a képviselőtestületek sem fognak nehézségeket támasztani, a törvényhatósági bizottság pedig az említett mind a három esetben a közszolgálat érdekében egyhangulag jóváhagyta a vonatkozó képviselőtestületi határozatokat.

Jó akarattal az illetékes tényezők részéről a felvetett hasznos eszme könnyen megvalósítható, tehát előre a segédjegyzők anyagi helyzetének javítása és a közszolgálat tökéletesítése terén, a mód meg van mutatva s az eszme jövődö hívei taposott nyomokon fognak haladni.

R.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6^{1/2} ó-tól kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 7^{1/2} óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A városi főgimnázium szertárai nyitva minden vasárnap délelőtt 11 órától 12-ig.

Junius 15. Közig. bizottság ülése.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Jankovics Milán módosi ügyvédet a temesvári kincstári ügyészséghez alügyésznek kinevezte.

— **A csipkekiállításból.** A nagybecskereki csipkekiállítás naposai szerdán a következő hölgyek lesznek: Hoffmann Vilma, Schneller Rózsi, Müller Róza és Heller Rózsika, kik a látogatókat kalauzolni fogják.

— **A torontali kiskereskedők kongresszusa.** A torontali kiskereskedők kongresszusának üdvözlő táviratára lovag Vest Ede, a temesvári kereskedelmi és iparkamara elnöke a következő választ küldötte:

Tekintetes Guttmann Mór urnak Nagybecskerek. A torontalmegyei kiskereskedők kongresszusának üdvözlésében nyilvánult figyelem jöleső érzelmekkel töltött el. Fogadja érte elnök ur köszönetemnek kifejezését és kérem, sziveskedjék azt azzal a biztossággal tolmácsolni, hogy kívánalmak teljesítését a leghatásosabban fogom elősegíteni. Vest Ede.

Ugyszintén táviratilag üdvözlötték a kongresszust az óbékai kiskereskedők is.

— **A nagyszentmiklósi tanítógyűlés.** Mint Nagyszentmiklósról jelentik, a Délmagyarországi tanítóegyletnek ott tartandó XLII. disz-, nagy- és közgyűlését rendező helyi bizottság kiküldöttei: Peterdy Kálmán tb. főbíró, Petrovics Emil plébános, Szukk Antal polg. isk. igazgató és Muth János népisk. igazgató a múlt héten megjelentek a rövid időn át Nagyszentmiklóson időzőtt gróf Nákö Sándor v. b. t. t., fumei kormányzóval és a nagygyűlés diszelnöki tisztét neki felajánlották. Nákö Sándor gróf a legnagyobb örömeinek adott kifejezést afelett, hogy egy ilyen tekintélyes egylet Nagyszentmiklóson tartja meg nagygyűlését és köszönetét nyilvánította a megtiszteltetésért, amelyvel őt a helyi bizottság és a nagygyűlés diszelnökévé megválasztotta. Kijelentette, hogy bármilyen kulturális célok támogatása alkalmával reája szükség lesz, mindenkoron számíthatnak ő rá, azért a felajánlott diszelnöki tisztet is készséggel elfogadja s ha teendői meg nem akadályozzák, akkor a Délmagyarországi tanítóegyletnek közgyűlésén részt is fog venni. A küldöttség harsány éljenzéssel fogadta a kormányzó kijelentését.

— **Kántorjubiläum.** Lewin Ármin, a nagybecskereki zsidó hitközség derék főkántora ezen a héten tölti be kántori működésének 40-ik esztendejét. Ebből az alkalomból a hitközség nagyszabású jubileumi ünnepélyt rendez a nagyének-mesternek. A jubiláris ünnepély e hó 6-án, szombat délelőtt fog lefolyni a zsinagógában a rendes szombati istentisztelet keretében. Ertesülésünk szerint szónoklat és nagyszabású karének lesznek, az istentisztelet végeztével pedig lakásán a küldöttségek és egyesek üdvözléseit fogadja a jubiláns. A hitközség tagjai és városunk társadalmának sok más tényezője, amelyek egyaránt tisztelettel és szeretettel övezik a jubiláns mester személyét, készséggel fognak hozzájárulni ahhoz, hogy a bensőséges ünnepelés minden tekintetben impozáns is legyen.

— **Az iparkamara köréből.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara legutóbbi ülést tartott. Az ülésen, amelyen Nagybecskerekéről Kühn János jelent meg, a kamara belső életére vonatkozólag jelentős változás történt. A kamara közgyűlése ugyanis másodtitkárrá léptette elő Lendvai Jenő fogalmazót és egyben meghatalmazta Vest Ede lovag elnököt, hogy Szávay Zoltán drt, Szávay Gyula debreceni kamarai titkár, a hirneves költő fiát meghívassa a segédtitkári állásra.

— **Mezőgazdasági munkások megjutalmazása.** A földmivélségi miniszter két glogoni munkást tüntetett ki 100—100 kor. jutalommal és elismerő

oklevéllel. A jutalmat a kitüntetett két munkásnak: Schwanner Mihálynak és Piesz Péternek dr. Tóth Béla tb. főszolgabíró a napokban adta át ünnepiesen.

— **A vasutasok gyűlése.** A magyar szent korona országai vasutas szövetségének nagybecskereki kerülete vasárnap, május hó 31-én Gara Sándor osztálymérnök elnöklésével választmányi ülést tartott. A választmányi ülés egy, a béga-szentgyörgyi Park-egylet kertjében tartandó nyári mulatság rendezését határozta el július hó 5-ére, melynek előkészítésére és vezetésére dr. Szlammer Agoston állomásfőnök kéretett fel. A választmány ezenkívül a vasutasok egymás közötti érintkezésének fejlesztése céljából egy tekepálya felállítását is elhatározta. Végül több folyó ügyet intéztek el.

— **Meteor az időről.** Meteor legújabbban a következőket jelenti az időjárásról. Jelenleg a napokban egy foltcsoport fordul át, a nap teljesen foltmentes felületére, ami kissé változóbb időjárást ígér nekünk s ennek hatáskörében újabb csapadék várható, igen valószínű, hogy az eddigieknél kiadóbb tartalommal. Helyenkinti zivataros esők is képződhetnek, különösen, ha a napfolt nagyobb terjedelmű s esetleg nem lesz nyugodt jellegű Junius még hoz annyi csapadékot, bár inkább csak zivataros jelleggel, amennyi még megmenti a terményeket arra nézve, hogy az aratáskor nem kell éppen kétségbeesni a gazdának Söt miután július már több csapadékot ígér, esetleg talán a nyári munkát illetőleg a kelleténél is többet, ezzel az őszi termények is még eléggé lábrakapnak majd. Junius havának csomópontjai: 4, 5, 7, 12, 14, 16, 17, 18, 21, 22, 28, 29 és 30-ra esnek, tehát szép számmal vannak, de a hold ugy közelebb, hogy e hónap is inkább száraz, meleg jellegű lesz s a csomópontok inkább csak szeles, vagy rövid tartamu zivataros változatokat hoznak. Az erősebb hatásuk 4, 16, 21 és 28-ra esnek. A 4-ik kevés lehüléssel, mely hozhat csapadékot, vagy zivatart, a 16-iki csapadékos, de nem nagy mérvben, a 21-iki ismét kevés lehüléssel, mely zivatarral is jöhet, a 28-iki, mely nálunk nem látható gyűrűs napfogyatkozást is okoz, változó időjárást van hivatva bevezetni a hónap végéig. A többi csomópont meleg és száraz jellegű.

— **Lépfene Nagybecskereken.** Nagybecskereken a Németváros negyednek egy tehenén a lépfenét állapították meg. A polgármester ez okból a birtokosnak udvarára és a vele szomszédos udvarokra a 14 napi udvarzárt rendelte el. Valószínű azonban, hogy elrendelik a Németváros egész szarvasmarha állományának a lépfene ellen való beoltását.

— **Fűzfapusztító hernyók.** Vidékünket egy újabb csapás érte. Az összes bégamenti fűzesekeket egy új, eddig még nem ismert hernyófajta lepte el és azokat teljesen tönkreteszi, amellet még a vetéseket és a kukoricát is fenyegeti. Az újabb csapást bejelentették a budapesti rovtartani intézetnek, amelynek kiküldötte legközelebb ideérkezik s a pusztító rovtart megvizsgálja, hogy a szükséges óvintézkedéseket elrendeltesse.

— **Köszönet.** A humanizmus szent nevében mondunk hálás köszönetet mindazon nemes-szívű emberbarátoknak, akik három havi súlyos betegség után kórházból kikerült szerencsétlen Teodorovics György pancsovai illetőségű kereskedelmi alkalmazottnak példátlan nyomorát enyhíteni igyekeztek és nemes adakozásukkal hozzájárultak, hogy nevezett teljesen ujonnan felruháztattuk, vasuti menetjeggyel, nemkülönb 11 korona készpénzzel elláttuk, úgy, hogy ezen segélyvel abba a helyzetbe juttattuk, hogy szegedi állását elfoglalhassa. Különös elismerést érdemelnek segélyakciónk támogatásáért: a helybeli kereskedelmi alkalmazottak szakegylete, Grünbaum Vilmos, Benó testvérek, Schindlász Béla, Boskovics S. I., Messnik Imre, Wilhelm Ferenc helybeli cégek, valamint Pavlovics István bécsi kereskedelmi utazó ur. A mindenható áldja meg őket ezen nemes tettükért. Gyurák Mátyás és Rádin Milivoj, mint a segélyakció vezetői.

— **Agyonrugta a ló.** Életével fizette meg a vigyázatlanságát Komáromi István 34 éves kocsis. Az erős szál ember Gudenus Ernő báró temesgyarmathai birtokán volt alkalmazva. Komáromi tegnapelőtt lovak tisztításával volt elfoglalva az istállóban. Az elővigyázatlan embert az egyik ló hasba rugta, még pedig oly erővel, hogy vértől borítva eszméletlenül rogyott össze. A rugás teljesen összeroncsolta Komáromi altestét, úgy hogy másnapra iszonyu kínok között meghalt.

— **Amateur-fényképezésnek!** Általánosan elismert kitűnő szalon és uti fényképezési készülék, felülmúlhatatlan minőségű pillanat kéz-aparátusok, valamint mindenféle fényképezési részek Moll A. cégnél (Bécs, Tuchlauben 8. cs. és kir. udvari szállító) kaphatók. Ezen üzletág alapított 1854-ben. — Kívánatra nagy képes-árjegyzéket bérmentve küld a cég.

Irodalom, művészet.

* **Az Arany János társaság.** A temesvári Arany János Társaság szombaton délután a temesvári állami főreáliskola dísztermében felolvasó ülést tartott, amelyen Szentkláray Jenő dr. apátkanonok elnökölt. Az ülés tárgysorozatába Dóczy József több költeménye és Járosy Dezső székesegyházi karnagy egy a temesvári színiévad zenei részét bíráló felolvasása volt felvéve.

* **Polgárék Versecen.** Mint Versecről jelentik, Polgár Károly, a délvideki szinikerület igazgatója, ott csütörtökön kezdte meg előadásait, amely 12 estére terjed. Az előadások iránt, dacára a nagy hőségnek, igen élénk az érdeklődés a közönség körében s a társulat is tetszik. A társulat Versecről a jövő héten Pancsovára megy két hétre.

* **A „Zenélő Magyarország”** közismert zenemű folyóirat ép most megjelent 358-ik füzeté újra a legjobb s kedvelt zongora-újdonságokat közli, mint I. Siposs Antal, „Szerelm rózsjája” című hangulatos, szép dalát, Szepessy László gyönyörű szövegére. II. Franek Gábor, „Az utolsó ajándék” hatásos műdalát. III. Kusz Ferenc „Melancholia” francia népszerű boston-keringójét, zongorára.

Elismert tény, hogy annyi zeneművet, s a legjobb hazai és külföldi szerzők kiváló újdonságait, csak 6—8 koronáért szerezheti meg külön kiadásokban, amennyit egy füzet ad e pompás zeneműfolyóiratnak; mégis rendkívül elterjedtsége miatt 6 korona, félévi előfizetésért 12 ily gazdag tartalmu füzetet s azon felül a 20 kiváló beces, 40 kor. bolti árt képviselő, zenemű újdonságot tartalmazó „Husvétii zenealbum”-ot teljesen ingyen adja féléves előfizetőinek.

Előfizetések a most folyó január—júliusi fél-évre a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatalához, Budapest, VIII. József-körút 22. intézendők, honnan kívánatra kimerítő árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Esküdtszék.

§ **Rabló pincér.** A juniusi esküdtszéki ciklus mai második napján Franczen Péter 24 éves nagybecskereki születésű pincérült — rablás büntetvével vádolva — a vádlottak padján. A züllött ember, aki a mult év vége felé állás és kereset nélkül volt, ugyanis 1907. december hó 29-ének hajnalán Müller Antal nagybecskereki lakost orozva megtámadta, földreterpette, fojtogatta és 86 koronát tartalmazó pénztárcáját elrabolta.

A dolog úgy történt, hogy Müller Antal kir. törvényszéki díjnok december 28-án éjjel betért a Spitzer-féle kávéházba és ott hajnali 4 óráig borozott. Itt volt a keresetnélkül levő Franczen Péter is, aki meghallotta, hogy Müller-nél nagyobb összeg van. Mikor azután Müller nemsokára hazaindult, utána ment s az Alkotmány-utca sarkán hátulról rátámadt, földre rántotta, rátérdelt, fojtogatta és pénztárcáját megfosztotta.

Franczen Péter azután a pénzen még külön-féle nyilvános házakkban mulatott, másnap pedig, miután több apró adósságait kifizette, a maradékkal Temesvárra szökött. A csendőrség azonban hamarosan kinyomozta s rövid idő múlva elfogta, ma pedig bűnéért a bíróság elé került.

A mai tárgyaláson az esküdtszék a következőkép alakult: Elnök Junker János, szavazóbírák Junga Aladár és Szilágyi Lajos, jegyző Gavrilovics István, ügyész Czenger Nándor, védőügyvéd Almásy Elek.

Rendes esküdték: Kaszás Sándor, Szeles József, Nagy József, Grünfeld Benó, Klein Gyula. Köszö Sándor, Pálkás János, Anheier Károly, Milovánovics István, Weitzl Odón, id. Ambrus Sándor és Nyári András.

Az esküdték megesketése után kihallgatták a vádlottat, aki tettét oly szinben tünteti fel, mintha a pénztárcát Müllertől csak azért vette volna el, mert az ittas volt s a pénzt ilyenképpen biztonságba akarta helyezni. A rablást tagadja.

A vádlott után a sértettet és a tanukat hallgatták ki, akik többnyire Franczen ellen vallottak.

Ítélet csak este lesz.

Holnap junius 3-án az esküdtszék a szándékos emberölés kísérletével vádolt Porceller Péter offsenicai lakos bűnügyét fogja tárgyalni.

§ **Gyujtogatás bosszúból.** A nagybecskereki kir. törvényszék tegnapi főtárgyalásán a gyujtogatással vádolt Vinka János ozorai lakost, az esküdtéknek verdiktje alapján, bűnösnek találta és 2 évi fogházra ítélte el. Az ítélet jogerős.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, június 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőházban ma folytatták a büntető novella tárgyalását, amelyet részleteiben el is intéztek.

Az ülésen Rakovszky István elnököt, aki tíz óra után nyitotta meg az ülést.

Az elnöki előterjesztések után s Putnoki Mór mentelmi bizottsági jelentése után rátértek a büntető novella tárgyalására.

Elsőnek Nagy Sándor szólal föl, aki több reformot ajánl a kormány figyelmébe. A javaslatot elfogadja.

Nagy Dezső a gyermekvédelem szempontjából a fiatalok büntetéseinek humánusabb büntetést tart szükségesnek. A javaslatot azonban elfogadja.

Eszterházy Mór gróf szintén a kiskorú bűnösök érdekében szól.

Fenyvesi Soma az igazságügy terén teljes reformot tartana szükségesnek és sürgősnek.

Vlár Aurél nemzetiségi nem fogadja el a javaslatot.

Nagy Emil Csemegi büntető törvénykönyvét bírálja, míg Visontai Soma védelmébe veszi. A javaslatot mindketten elfogadják.

Csizmazia Endre előadó szól ezután s ajánlja a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául való elfogadásra.

Utána Günther Antal igazságügy-miniszter szólal föl, hogy az elhangzott megjegyzésekre reflektáljon. A miniszter beszédében konstatálja, hogy a javaslat új irányt ad a büntető igazságszolgáltatásnak. Az elhangzott kívánásokat és reformterveket most nem honorálhatja, mert ha mindent bele akarna illeszteni a novellába, akkor annak tárgyalásával hónapokig nem lennének készek, már pedig a javaslat mielőbbi megvalósulására égetően szükség van, hogy a legkiáltóbb hibákat orvosolja. Ebből azután ki lehet hamarosan építeni a többi reformokat, amire törekszik is s már is dolgozik a kormány a büntető törvénykönyv teljes revízióján. A munkálatokkal a jövő tavasszal elkészülnek s akkor benyújthatja a büntető törvénykönyv teljes revízióját felölölő törvényjavaslatot. Most, ismétli, az égető hiányok orvoslása miatt van szükség a novella elfogadására s azért kéri a Házat, hogy a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

Ezzel az általános vita véget ért s a Ház a javaslatot általánosságban el is fogadta.

Miután még megállapították a holnapi napirendet, az elnök az ülést bezárta.

A ingyenes népoktatás.

Budapest, június 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Apponyi Albert grófnak az ingyenes népoktatásról és a gazdasági ismételi iskoláról szóló törvényjavaslatait a képviselőház pünkösdi utáni szerdán veszi tárgyalás alá. A tárgyalásra valószínűleg sürgősséget és nyolc órás üléseket indítványoznak, mert a javaslatot a szünet előtt el kell intézni, hogy a jövő tanévre már hatálylyal bírjon.

A földmivelségi miniszter javaslatai.

Budapest, június 2. (A „Torontál” eredeti táv.) Darányi Ignác földmivelségi miniszter még a nyári szünet előtt két törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé. Az egyik a közlegelőknek a községek által való megszerzéséről szól, a másik javaslat pedig az állattenyésztésről.

A bankkérdés.

Budapest, június 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) A bankbizottság holnap, szerdán délután 5 órakor ülést tart, a melyen megkezdik a bankkérdésben vélemény-

adásra fölkért szakértők meghallgatását. Holnap Barta Andor és Walder Gyula bankigazgatók és Mandello Gyula jogakadémiai tanár terjesztik elő véleményüket.

Négyezer munkásház.

Budapest, június 2. (A „Torontál” ered. távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök az állam részére a főváros közelében 130 hold területet fog megvásárolni, amelyen a kormány négyezer munkásházat fog építtetni.

A nemzetiségek az ingyenes népoktatás ellen.

Budapest, június 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszélnek, a nemzetiségi képviselők körében nagy ellentállásra készülnek az ingyenes népoktatásról szóló törvényjavaslat ellen, mert a nemzetiségi iskolák veszedelmét látják benne. Már meg is indították az ellenállást célzó akciót s legközelebb értekezletet tartanak, a melyen az ellentállás módzatait megbeszélnek.

A szerb képviselőválasztás.

Budapest, június 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádi jelentések a vasárnap Szerbiában lefolyt képviselőválasztásokról a következőket közlik: A vasárnapi választásokon a választópolgárság igen nagy számban szavazott le mindenütt s rendezavarás sehol nem történt. A választások eredménye szerint megválasztottak 81 ó radikális kormánypárti, 46 független ellenzéki radikális, 16 liberális, 20 haladó-párti és 1 szocialista képviselőt. Nyolc mandátum nem nyert abszolút többséget, ezen kerületekben a jövő vasárnap pótválasztás lesz. A kormány reméli, hogy a mandátumok közül még négyet meg tud szerezni. Ezek szerint a kormánypártnak nyolcvanöt mandátuma lenne, amellyel szemben az ellenzék hetvenegygyel rendelkezne. Kormánypárti körökben beszélnek, hogy amennyiben a kormánynak nem sikerülne ezzel a többséggel kormányoznia, kompromisszumot fog kötni a független ellenzéki radikálisokkal.

Határidő-üzenet.

Budapest, június 2. A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

- Buza (októberre 1908.) . . . 20.56 —
- Rozs (októberre 1908.) . . . 17.74 —
- Zab (októberre 1908.) . . . 14.20 —
- Tengeri (juliusra) . . . 13.20 —
- Tengeri (uj) . . . 12.56 —

Közgazdaság.

□ **Állatdíjazások.** A kiszombori „Gazdasági olvasókör” június hó 7-én (Pünkösdi vasárnapján) a körtélyesi réten csikódíjazás, szarvasmarhadíjazás, teke-verseny és iparosok díjazásával nagy népünnepelet s ezzel kapcsolatban az egyet-összes helyiségeiben a lótenyésztés emelése, tökéjének nagyobbitására és a többi díjazásokra jótékony célu táncmulatságot rendez. A program a következő: 1. Tekeverseny, mely kezdődik reggel 7 órakor. Ki van tűzve 3 díj: I-ső díj 1 malac, II-ik díj 1 bárány, III. díj 50 darab finom minőségű szivar, 3 dobás 20 fillér. 2. Délután 2 órakor indulás a kör helyiségeiből zászlókkal és zeneszó mellett a község dédényszegi kaszálójára. 3. Délután 3 órakor veszi kezdetét az állatdíjazás. Díjazva lesznek a lovakból: anyakanca csikájával, 1 éves csikók és 2 éves csikók. Szarvasmarha állatokból tehén borjával, 1 éves üszök. Ezt követi a baromfi-díjazás. A versenyen résztvevők kéretnek állataikat a nevezett helyre elővezetni, feliratni és megszámoztatni. 4. A kiállított iparos tárgyak díjazása. — 5. Lóverseny (3 díj). — 6. Kerékpárverseny. — 7. Népünnepelet és tánc.

A Pancsovai Gazdasági Egyesület a nagyméltóságú földmivelségi miniszter ur, a Torontálmezei Gazdasági Egyesület, Pancsova thjf. város, Franzfeld, Révaujfalu, Torontálalmás, Beresztóc és Dolova községek anyagi támogatása mellett Pancsován, a vásártéren június hó 29-én délelőtt 8 órakor tenyész-szarvasmarha-, ló- és sertésdíjazást rendez. A kitűzött díjakra pályázhat minden Pancsova városi s a pancsovai szolgabírói járáshoz tartozó községbeli tenyésztő

saját nevelésű, vagy tenyésztésre beszerzett állataival. Utóbbiakkal csak az ivadékok bemutatásával együtt. Az állatok származása községi bizonylattal igazolandó.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken 1908. évi június hó 2-án megtartott heti vásár alkalmával:

buza	50 kgr.	10.50 korona
kétszeres	"	7.50 "
rozs	"	7.40 "
árpa	"	6.— "
zab	"	6.50 "
kukorica	"	6.— "
repce	"	15.50 "
széna I.	"	8.— "
" II.	"	7.— "
szalma I.	"	4.— "
" II.	"	3.— "
burgonya 1 kgr.	"	—10 "
disznóhus I.	"	1.80 "
" II.	"	1.70 "
juhhus	"	1.04 "

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Nyilttér.

(E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.)

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdő, uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamos vízfürdők. Ivó-kúra. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve küld 131—16.7 az igazgatóság.

GOLDBERGER A. V.

HIRDETÉSI IRODA

BUDAPEST, IV., „RÖSER BAZÁR”-B

(KÁROLY-KÖRUT 22.)

HELYEZTETETT AT.

507—52

A legszebb, legjobb és mindenütt legkedveltebb védjegyesbicikliket — 96 K-tól kezdve — egész a határig teljesen vámt és hermentesen szállítjuk. (313-12 11)

Sok évi jótállás. — Egyszerű kivitelű kerékpárok olcsóbbak. — Összes hazzávaló részek Berlinből szállítanak. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Kérjük legelő-osztályú gyártmányainkat alacsonyabb árában levő csekélyebb értékű árukkal össze nem hasonlíttani.

Multiplex-Fahrrad-Industrie, Berlin, 17. Gitschinerstr. 15.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1908. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon re 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csősztelokról: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó. 29 p

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 33 perc.
Csősztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

4/1908. Össz. biz. sz.

527-1.1

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy a Nagybecskerek városi összeíró-bizottság az esküdtképesek alaprajstromát 1909. évre elkészítette, s hogy az alaprajstrom a városi I-ső jegyzői hivatalnál f. évi június hó 1-től kezdve 15 nap alatt bárki által megtekinthető és hogy az ellen akár alkalmas egyénnek kihagyása, akár nem alkalmasnak bejegyzése miatt ezen 15 nap alatt, tehát f. évi június hó 15-éig bezárólag a hivatalos órákban d. e. 8-12-ig és d. u. 3-5 óráig bárki felszólalhat, valamint ezen felszólalásokra, melyek szintén közszemlére fognak kitétetni, f. évi június hó 16-tól június hó 23-ig bezárólag bárki észrevételeket tehet. A felszólalások és észrevételek az összeíró-bizottság elnökének írásban nyújtandók be, vagy szóval előterjeszhetők.

Nagybecskerek, 1908. évi június hó 1.

Nagybecskerek városi összeíró-bizottságától:

Strosz Béla,
városi főjegyző, polgármester-helyettes, mint az összeíró-bizottság elnöke.

Eladó, két darab teljesen felszerelt
Johnston kévekötő aratógép

mely 1906. évben szállítottatott
ujjonnan és csak egy napig
lett használva, 600 koronáért
darabonként.

Cim e lap kiadóhivatalában.

516-x.6

4046/1908 tkvi sz.

525-1.1

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvszék, mint tkvi hatóság közhirre teszi, hogy dr. Pollák Győző nagybecskereki ügyvéd végrehajtónak Veréb György és neje szül. Dózsa Zsuzsanna nagybecskereki lakosok végrehajtást szenvedő elleni 47 kor. 80 fillér tökekövelés és járuléka iránti ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvszék területén levő Nagybecskerek községi 2685. sz. tkvben A. I. 1. sorsz. a. foglalt 407/b. hrsz. 350 □-öl területű beltelek és a rajta levő 2175. öi. sz. ház 2320 kor. kikiáltási árban **1908. évi június hó 26-ik (huszonhat) napjának d. e. 10 órájában** ezen kir. törvényszék tkvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem teszi, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 232 kor. készpénzben, vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. ig. min. rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes érték-papírokban a kiküldött kezébe letenni, vagy az 1881: LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Nagybecskerek, a kir. törvszék, mint tkvi hatóságnál 1908. évi április 16. napján.

Szabó,
kir. törvszéki bír.

Nyomdász-tanuló

jó családból

azonnal felvétetik.

3019/1908. sz.

414-33

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye nagyszentmiklósi járásho tartozó Nagyösz községében lemondás folytán megüresedett községi **állatorvosi állásra** pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: évi 1400 kor. fizetés, a husszemle utáni díjak és a körállatorvosok részére szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak.

Felhívom mindazokat, kik a kérdéses állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883: I. t. c. és az 1888: VII. t. c. értelmében felszerelt pályázati kérvényüket hozzám **folyó évi június hó 12-ig** annál inkább küldjék be, mert a késve érkezett kérvényeket nem veszem figyelembe.

A választást f. évi június hó 13-án d. e. 8 órakor fogom Nagyösz község-házánál megtartani.

Nagyszentmiklós, 1908. évi május 21.

Hadffy,
ft. szolgabíró.

Egy különbejáratu,
szép butorozott szoba
Váraljai-utca 39. sz. a.
azonnal kiadó.

511-66

Alapított 1872. évben.

Alapított 1872. évben

A NAGYBECSKEREKI TAKARÉKPÉNZTÁR

elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

legelőzékenyebb visszafizetési módzatok mellett és engedélyez

JELZÁLOG-KÖLCSÖNÖKET

Torontálmegyében fekvő földbirtokokra

A kölcsönök árfolyam-levonás nélkül, teljes összegben készpénzben folyósíttatnak.

308-10.4